

یادداشت

آمریکا و مذاکره به مثابه اهرم فشار

هادی خسر وشاهین

کارشناس مسائل بین‌الملل

آنچه بر مبنای اسناد مکتوب ایالات متحده آمریکا می‌توان در خصوص آن صحبت کرد در واقع سند امنیت ملی آمریکااست که در ۱۳ اکتبر منتشر شد. در این سند برخلاف سند موقت امنیت ملی این کشور که در مارس ۲۰۲۱ منتشر شد لحن مقداری تغییر کرده است. یعنی اگر در سند موقت امنیت ملی اشاره صرا روی راهکارهای دیپلماتیک و حل مساله هسته‌ای ایران از طرق دیپلماتیک، در این سند جدید نشانه‌هایی از ناامیدی آمریکا را از احیای برجام مشاهده می‌کنیم. مخصوصا در آن بخشی که اشاره می‌کند در صورت شکست دیپلماسی به راهکارها و ابزارهای دیگری توسل می‌جویم. نکته دیگر اینکه کماکان اولویت دیپلماسی است ولی این اولویت بدون اشاره و تاکید بر برجام آمده است. در سند امنیت ملی آمریکا پیمان‌ها و سازمان‌هایی که برای آمریکا اهمیت استراتژیک دارند و مهم هستند تقریبا نام برده شده، اما در بخش مر تبط با ایران هیچ اشاره‌ای به موضوع برجام نیست. البته این رویکرد آمریکایی‌ها بدین منزله نیست که آنها را برجام عبور کرده باشند بلکه راهکارهای دیپلماتیک می‌تواند طیف حداکثری تا حداقلی را شامل شود. این طیف حداکثری از یک توافق جامع در حوزه هسته‌ای آغاز می‌شود، به برجام می‌رسد و بعد به یک توافق موقت و کوتاه مدت میان تهران و واشگتنن می‌خواهند رسید. بنابراین ممکن است آمریکا با توجه به شرط و شروطی که ایران در دو سه حوزه در دو سه حوزه تعیین کرده و در ماه آگوست مطرح شد به اَلترناتیوهای دیپلماتیک دیگری برای برجام فکر کرده و ببندیشند. نکته مهم دیگر این است که به نظر می‌رسد آمریکا با توجه به فعل و انفعالات و متغیرهای جدیدی که در مناسبات بین‌المللی تهران به وجود آمده که یکی بحث جنگ روسیه و اوکراین و دیگری بازتاب‌های ناآرامی‌های داخلی ایران در محیط بین‌المللی است. بر اساس این دو متغیر آمریکا تصور می‌کند مذاکره فی‌نفسه ارزش دارد و می‌توان از آن به عنوان یک اهرم فشار علیه تهران استفاده کند. دلیل آن نیز این است که بر اثر بروز این دو متغیر جدید ادراکات آمریکایی‌ها دچار تغییر شده و فکر می‌کنند بر اثر این فعل و انفعالات جدید ایران امروز بیشتر از ایران ماه آگوست به احیای برجام نیاز دارد. بنابراین به همین دلیل است که در اظهارات شورای امنیت ملی آمریکا، وزارت خارجه این کشور و حتی آقای رابرت مالی بر توقف مذاکرات تاکید می‌شود تا به قول آنها ایران از خواسته‌های فرا برجامی خود دست بردارد. یعنی اگر در گذشته آمریکا فوریت و تعجیلی برای پیشبرد مذاکرات داشت اما اکنون به نظر می‌رسد که خود مذاکره برای آمریکا به عنوان یک اهرم و ابزار فشار بر تهران تبدیل شده یا آمریکایی‌ها چنین پروژهای را در سر دارند. علت تناقض نیز به همین مساله باز می‌گردد. یعنی ایران تمایل دارد که این مذاکرات از سر گرفته شود، موضوعات باقی‌مانده مورد حل و فصل قرار بگیرد و از طرف دیگر آمریکا خود مذاکره را هم به عنوان اهرم فشار تبدیل کرده و احساس می‌کند که با اهرم قرار دادن نفس مذاکره می‌تواند امتیازات بیشتری را از ایران در حوزه هسته‌ای اخذ کند و در قبال آن امتیازات کمتری را به طرف مقابل اعطا کند.

نگره

تفرشی:

دوران سختی پیش‌روی بریتانیاست

کارشناس مسائل بین‌الملل درباره استعفا ی لیز تراس بعد از ۴۵ روز و تاثیر آن بر فضای داخلی این کشور گفت: بعد از بحران کرونا، مسائل داخلی و سیاسی و اقتصادی بریتانیا و مساله اوکراین، تحولات سطح رهبری دولت به اوج رسید. بعد از چند مرحله عدم صداقت یا آنچه دروغگویی از سوی بوریس جانسون خوانده می‌شد که در نهایت مجبور به استعفا شد، کسانی معتقد بودند پلافاصله باید انتخابات برای انتخاب نخست وزیر جدید انجام شود تا فرصت نشود جانسون برای مدتی سرپرست دولت باقی بماند اما نتیجه این شد که مدتی جانسون سرپرست دولت باشد. مجید تفرشی گفت: برای برخی استعفا ی لیز تراس خیلی شگفت‌آور بود اما افرادی که در سیاست و اقتصاد بریتانیا فعال هستند بر این نظر بودند که تراس فرد مناسبی در زمان و کشور نبود. تفرشی درباره آینده حزب محافظه کار و تشکیل دولت در آینده اظهار کرد: حزب محافظه کار هنوز درگیری‌های پارلمانی زیادی دارد به علاوه معتمد خطر حزب محافظه کار از درون برای خودش بیشتر از احزاب دیگر برای این حزب است. این کارشناس مسائل سیاسی خاطر نشان کرد: الان سیاستمداران به ویژه حزب محافظه کار می‌دانند که دیگر نباید جامعه را امیدوار به راه‌حل‌های فوری و کوتاه مدت برای مشکلات اقتصادی و سیاسی کنند. تفرشی درباره جانشینی لیز تراس گفت: هنوز بحث جانشینی تراس زود است، فکر می‌کنم تا ۱۰ روز آینده بتوان بیشتر در این باره صحبت کرد. تفرشی درباره تاثیر استعفا ی تراس بر مساله اوکراین با بیان اینکه سیاست بریتانیا در بحث اوکراین راهبردی است و متصل به سایر کشورهای اروپایی و آمریکا است، تصریح کرد: البته اروپایی‌ها در کل از آمریکا گله‌مند هستند. آنها معتقدند خسارت‌های جنگ اوکراین برای اروپا بیشتر از آمریکا بوده است اما در کل اختلاف نظری میان بریتانیا، اتحادیه اروپا و آمریکا درباره اوکراین وجود ندارد اما حتما مشکلات مربوط به سوخت بیشتر خواهد شد. مساله تامین سوخت اززان در کوتاه مدت که احتمال تامین آن هم کم است ممکن است موجب شود تا میزان مداخله بریتانیا در موضوع اوکراین کم شود اما در کم موضوعش را عوض نخواهد کرد. این کارشناس مسائل سیاسی تاکید کرد که دوران سختی پیش روی بریتانیاست و تا عید پاک (فروردین) سال آینده هر دولتی بر سر کار بیاید با واقعیت تلخی رو به روست اما معتمد هنوز هم قدر تمندان سیاسی قوی فعلی نمی‌خواهند وارد فضای سیاسی رسمی و قدرت شوند. اعضای حزب محافظه کار حتما یار بار واقع بینی برای یک دوران سخت رای خواهند داد.

یوسف مولایی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

تنش با اروپا برجام را

به محاق خواهد برد

ممکن است به دوران قبل از برجام بازگردیم

کشور نیازمند یک گفت‌وگوی فراگیر ملی است

برجام از اولویت نخست اتحادیه اروپا خارج شده است

اتحادیه اروپا نسبت به مسائل حقوق بشری در ایران حساس شده است

برای اتحادیه اروپا بحران اوکراین از رابطه با ایران مهم‌تر است

امنیت پایدار در گرو رضایت درونی مردم جامعه است

آرمان ملی – احسان انصاری: «این احتمال وجود دارد که کشورهای اروپایی مکانیسم‌ها سه را در برجام فعال کنند. این اتفاق در چارچوب برجام رخ خواهد داد و در چنین شرایطی ما به وضعیت قبل از امضای برجام باز خواهیم گشت. به هر حال با توجه به شرایط کنونی این احتمال وجود دارد که ما به دوران قبل از امضای برجام بازگردیم. در چنین شرایطی ما به قطعنامه ۲۲۳۱ باز می‌گردیم و تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل دوباره علیه ایران فعال خواهد شد. در نتیجه فشارهای اقتصادی و سیاسی علیه ایران تشدید خواهد شد. اگر برجام امضا نشود و تحریم‌های مرتبط با اوکراین و حقوق بشری تحقق پیدا کند تنش بین ایران و کشورهای غربی افزایش پیدا می‌کند. این در حالی است که نشانه‌های شکل گیری یک اجماع بین‌المللی علیه ایران وجود دارد.» جملات ذکر شده سخنان دکتر یوسف مولایی، استاد حقوق بین‌الملل دانشگاه تهران و تحلیل‌گر روابط بین‌الملل در گفت‌وگو با «آرمان ملی» است. مولایی در این گفت‌وگو به مهم‌ترین چالش‌های پیش روی ایران در عرصه داخلی و خارجی می‌پردازد که در ادامه حاصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

◀ **اوکراین مدعی است که روسیه در جنگ علیه این کشور از پهپادهای ایرانی استفاده می‌کند. زلنسکی رئیس‌جمهور این کشور نیز در اظهارات اخیر خود ایران را متهم به حمایت از روسیه در جنگ اوکراین کرد. این ادعا به چه میزان قابلیت این را دارد**

که در شورای امنیت سازمان ملل علیه ایران تصمیم‌گیری شود؟
اگر ادعای اوکراین در بند هفت و ماده ۳۹ منشور شورای امنیت سازمان ملل قرار بگیرد این احتمال وجود دارد که شورای امنیت تحریم‌هایی را علیه ایران اعمال کند. بند هفت منشور شورای امنیت سازمان ملل درباره کشورهای است که صلح جهانی را تهدید می‌کند، برقرار بود و تعاملاتی صورت می‌گرفت. نکته مهمی که در شرایط کنونی وجود دارد این است که موضوع اوکراین برای کشورهای اروپایی در اولویت قرار دارد و به همین دلیل رابطه اروپا و ایران تغییراتی را در سطح عادی به عنوان یک هدف شناخته نمی‌شود

به خطر می‌اندازد و با اقدامات آنها امنیت یک یا چند کشور جهان را به خطر می‌اندازد. در چنین شرایطی شورای امنیت درباره اقدامات آن کشور تصمیم‌گیری می‌کند و اقدامات لازم را انجام می‌دهد. نوع دیگری از تحریم‌ها نیز وجود دارد که برخی از کشورها به تنهایی یا به صورت دسته‌جمعی علیه یک کشور دیگر اعمال می‌کنند. این تحریم‌ها هیچ نوع ساز و کار حقوقی مشخصی ندارد. از نظر حقوق بین‌الملل در چنین شرایطی دولت‌ها از نظر حاکمیتی تصمیم‌گیری می‌کنند که سطح ارتباط آنها با یک کشور دیگر از نظر اقتصادی، سیاسی و فرهنگی در چه سطحی قرار داشته باشد. به همین دلیل اگر کشوری یک کشور دیگر را تحریم کند هیچ اقدام غیرقانونی صورت نگرفته و نمی‌توان برای آن مجازاتی در نظر گرفت. هر کشوری می‌تواند کشور دیگری را تحریم کند که چه کالایی به آن کشور بفروشد یا نفروشد و یا اینکه برخی افراد و مقامات کشورهای دیگر را مورد تحریم قرار بدهد. براساس تعریفی که سازمان ملل از تحریم دارد این گونه اقدامات تحریم نیست و بلکه یک اقدام غیردوستانه است که یک کشور علیه کشور دیگر انجام می‌دهد. در حقوق بین‌الملل نیز منعی برای آن وجود ندارد. تنها زمانی حقوق بین‌الملل در زمینه اقدام می‌کند که توسل به زور صورت گرفته باشد و عملیات نظامی اتفاق افتاده باشد. در نتیجه اگر تحریم‌ها و اقدامات یک کشور علیه کشور دیگر اقتصادی و سیاسی باشد منعی برای آن وجود ندارد.

◀ **کشورهای اروپایی به دلیل آنچه عنوان می‌کنند**

دخالت ایران در جنگ اوکراین

است اقدام به تحریم ایران کرده‌اند. تحریم‌های اروپا علیه ایران چه چشم‌اندازی را پیش‌روی روابط دو جانبه ایران و اتحادیه اروپا قرار خواهد داد؟

تحریم‌های اروپا علیه ایران در گذشته نیز وجود داشته که در شرایط کنونی نیز مطرح شده است. به هر حال کشورهایی که یکدیگر را تحریم می‌کنند روابط آنها را تحت تاثیر قرار می‌دهد و این اتفاق در شرایط کنونی

بین ایران و اتحادیه اروپا نیز شکل گرفته است. هر گونه تنش بین کشورها در عرصه جهانی تبعات خاص خود را دارد و کشورهایی که چنین رویکردهایی را در پیش می‌گیرند باید این نکته را در نظر داشته باشند که پس از تحریم‌های دو جانبه روابط این کشورها به سمت تیرگی می‌رود و برخی از فرصت‌های موجود از بین می‌رود. قبل از امضای برجام اتحادیه اروپا تحریم‌های گسترده‌ای را علیه ایران اعمال کرده بود که بخش‌های عمده آن به مسائل حقوق

حسن‌هانی زاده:

آل سعود ۳۵۰میلیارد دلار در جنگ یمن هزینه کرده است

انصارا... یمن را در لیست گروه‌های تروریستی قرار دهد، تصریح کرد: بیش از هفت سال از حمله عربستان سعودی به یمن می‌گذرد و ریاض تاکنون به خاطر این جنگ چندین میلیارد دلار هزینه کرده ولی به نتیجه مورد نظر خود دست پیدا نکرده است. وی با بیان اینکه بر اساس آنچه که برخی رسانه‌های خارجی اعلام کرده‌اند آل سعود بیش از ۳۵۰ میلیارد دلار تاکنون در جنگ یمن هزینه کرده و بیش از ۱۷ هزار کشته و زخمی داده

هسته‌ای ایران احساس می‌کنند. این در حالی است که در شرایط کنونی موضوع اوکراین نیز وجود دارد و از سوی دیگر مسائل داخلی ایران و اتفاقاتی که در هفته‌های اخیر در کشور رخ داده نیز کشورهای غربی را نسبت به مسائل داخلی ایران حساس کرده است. دولت‌ها در عرصه بین‌المللی در عرض هم قرار دارند. دولتی در جامعه جهانی وجود ندارد که بالای سر بقیه دولت‌ها قرار داشته باشد که بتواند کشورها را مجبور به کاری کند. تضمین اصلی احیای برجام باید در منافع دولت‌ها وجود داشته باشد. تضمین‌ها باید به شکلی به طرفین داده شود که دولت‌ها در حفظ و تداوم آن منفعت داشته باشند. هنگامی که یک کشور در یک توافق بین‌المللی منفعتی نداشته باشد تضمینی نیز برای حضور آن کشور وجود ندارد. به همین دلیل باید منافع طرفین قرارداد تأمین شود تا نسبت به دادن تضمین اقدام کنند. در جامعه جهانی هیچ نیرو و دولتی وجود ندارد که بالای سر دولت‌ها قرار داشته باشد که بتواند دولت‌ها را تحت فشار قرار بدهد تا تعهدات بین‌المللی خود را انجام بدهند. در دهه‌های گذشته اغلب معاهدات بین‌المللی که منعقد شده به همین صورت بوده و کشورهای مختلف با توجه به چنین شرایطی تعهدات خود را انجام داده‌اند. این ساختار را نمی‌توان تغییر داد، بلکه باید واقعیت را بپذیرفت.

◀ **اگر این اجماع بین‌المللی علیه ایران شکل بگیرد چه چشم‌اندازی پیش‌روی کشور قرار خواهد گرفت؟**

بدون تردید هر اتفاقی که در دنیای سیاست رخ می‌دهد تبعات خود را خواهد داشت. ما نمی‌توانیم به صورت قطعی عنوان کنیم که در آینده چه اتفاقی رخ خواهد داد. با این وجود آنچه مشخص است این است که اتفاقاتی که در شرایط کنونی در حال رخ دادن است مثبت نیست و باعث بهبود اوضاع اقتصادی نخواهد شد. مردم در سال‌های

اخیر تحت فشارهای اقتصادی زیادی قرار داشته‌اند و اگر قرار باشد با تحریم‌های جدید فشارهای اقتصادی بیشتری به مردم وارد شود مشکلات تشدید می‌شود. آنچه امروز ما مشاهده می‌کنیم مسائلی نیستند که بتوان عنوان کرد به دلیل آنها مشکلات در آینده کاهش پیدا خواهد کرد. کارشناسان و دلسوزان کشور در گذشته بارها این نکته را متذکر شده‌اند که کشور نیازمند یک گفت‌وگوی فراگیر ملی است. این گفت‌وگوی ملی نیز باید همه دیدگاه‌های فکری و سیاسی و اجتماعی را در برگیرد تا با تعامل و هم‌اندیشی با یکدیگر و همچنین با حاکمیت بتوان یک الگوی مناسب برای توسعه پایدار و امنیت پایدار در ایران در نظر گرفت. متأسفانه هر چه زمان بیشتری گذشت راه برای گفت‌وگو و هم‌اندیشی ملی تنگ‌تر شد. امنیت پایدار در هر جامعه در پرتو رضایتمندی درونی مردم است و تا زمانی که این رضایتمندی وجود نداشته باشد امنیت پایدار شکل نخواهد گرفت. اگر رضایت درونی مردم نسبت به حاکمیت سیاسی وجود داشته باشد اگر کشورها هیچ تلاشی تلاش کنند کشور را تحت فشار قرار بدهند موفق خواهند شد. تنها در شرایطی که رضایت درونی مردم وجود نداشته باشد فشارهای خارجی می‌تواند تاثیر گذار باشد. به صورت طبیعی هنگامی که پایه‌های رضایت درونی مردم از حاکمیت سیاسی ضعیف شود به همان اندازه فشارهای خارجی تشدید می‌شود و تاثیر گذاری بیشتری پیدا می‌کند. راهی که امروز برای کشور باقی مانده گفت‌وگوی فراگیر ملی است و تنها در چنین شرایطی است که می‌توان اعتماد عمومی را افزایش داد، رضایت درونی مردم را افزایش داد و تهدیدهای خارجی را از بین برد.

است، افزود: به توجه به این آمار عربستان در طول این جنگ ۷ ساله در عرصه‌های مختلف متحمل خسارت سنگینی شده است. این روزنامه‌نگار با بیان اینکه «در جریان مذاکرات ایران و عربستان در طول ۱۸ ماه گذشته که تاکنون در ۵۰۰ روز برگزار شده است یکی از مسائل اساسی که ایران بر آن تاکید کرده پایان دادن جنگ در یمن از سوی عربستان سعودی بوده است» گفت: چندی پیش عربستان سعودی به صورت یک جانبه اعلام آتش بس در یمن کرد، ولی در این مدت علی‌رغم اعلام آتش‌بس همچنان شاهد برخی از حملات هوایی سعودی علیه مردم را بی دفاع یمن هستیم.

خبر

لغو ۸۰ درصدی تورهای گردشگری به مقصد ایران

توصیه ۷ کشور

درباره ممنوعیت سفر به ایران

در پاییز که فصل سفر و ورود گردشگر به ایران است همزمان با ناآرامی‌های اخیر، سفره گردشگری ایران کوچک‌تر می‌شود. ۷ کشور آلمان، اسپانیا، برزیل، استرالیا، سوئد، دانمارک و انگلیس که بیش‌ترین گردشگران را به مقصد ایران می‌فرستند توصیه ممنوعیت سفر به ایران را در سایت وزارت خارجه خود درج کرده‌اند. محسن حاجی سعید، رئیس جامعه راهنمایان گردشگری ایران در گفت‌وگو با خبرنگارلاین در خصوص توصیه عدم سفر به ایران توسط چند کشور بیان کرد: «برخی کشورها توصیه عدم سفر به ایران را در سایت وزارت خارجه خود درج کرده‌اند. این به عنوان یک چالش توسط بخش خصوصی به دولت مطرح شده است. قرار بر این بود که وزارت خارجه، سفیران و وزارت گردشگری با نمایندگان کشورهای خارجی صحبت و با سفرای ما در آن کشورها رایزنی کنند تا عدم اطمینان و نگرانی که آن‌ها برای اتباع خود در داخل کشور ما داشتند، رفع شود.» وی در ادامه در مورد شروع نگرانی کشورها افزود: «اوایل امسال و دستگیری برخی از اتباع که خواسته یا ناخواسته در برخی از اعتراضات مردمی، بازنشستگان، معلمان و.... دیده شده بودند، و گویا به واسطه عدم اطلاع از قوانین ما در زمینه عکاسی و فیلمبرداری، دچار مشکل شدند. متأسفانه این اتفاق برای گردشگران سایر کشورها، سوء تفاهم اینکه ایران بر خورد نامناسبی با گردشگران دارد، پررنگ کرد.» حاجی سعید ضمن تاکید بر اینکه عدم آگاهی با عدم اطلاع‌رسانی متفاوت است، گفت: « ناآرامی‌ها در دو الی سه هفته گذشته منجر به درج توصیه عدم سفر به ایران در برخی کشورها شد، کسی که در قالب توریست سفر می‌کند آگاهی از این ندارد اگر در مسیر رفت و آمد یا پیاده‌روی شبانه به اعتراضات مردمی برخورد کند نباید عکس و فیلم بگیرد. او ادامه داد: «هنوز مشخص نشده است که این‌ها از حس کنجکاری عکاسی می‌کرده‌اند. تبعه برخی کشورها مشخصا ایتالیا که این روزها خبر ساز هم شده است همچنان در بازداشت به سر می‌برند. این کار لطمه به صنعت گردشگری می‌زند. این یک موضوع اساسی است که الان ما با آن مواجه هستیم. حتی اگر ایران یک روابط شفاف سیاسی با باقی کشورها دارد، طبیعتا اتباع آنها باید احساس امنیت بیشتری کنند. بهتر است اگر گردشگر در مکتان دیده می‌شود و عکس و فیلمی گرفته است، آن را پاک کند و خودش آزاد شود.» رئیس جامعه راهنمایان گردشگری ایران در پاسخ به این پرسش که چه کشورهایی توصیه ممنوعیت سفر به ایران را درج کرده‌اند، گفت: «کشورهای آلمان، اسپانیا، برزیل، استرالیا، سوئد، دانمارک و انگلیس توصیه به عدم سفر به ایران را درج کرده‌اند.» وی در ادامه به بیان خاطره‌ای از سفر خود به استانبول پرداخت و گفت: «من در سفری با اعتراضات مردمی در مورد موضوعات خاص که یکی از آنها علیه حاکمیت بود، مواجه شدم. به عنوان توریست برایم جذاب بود و با دوربین حرفه‌ای از پلیس، اعتراضات و گاز اشک‌آور عکاسی می‌کردم اما هیچ بر خوردی با من نمی‌شد و گویی برای آن‌ها این امر یک رفتار عادی بود. چه کسی پاسخگوی این صدمات وارده شده است؟ به کرات در این سه سال دارد به ما آسیب وارد می‌شود. عمده مشکلاتی که بعضی کشور ایران را قرمز می‌کنند، مربوط به دستگیری اتباع‌شان است، باید هر چه سریع‌تر نهادهای امنیتی با وزارت گردشگری جلساتی بگذارند و این موضوعات را بررسی کنند. نهاد امنیتی باید توریست کنجکار را از کسی که با قصد وارد کشور شده است، تفکیک کند. ما با وزیر گردشگری مطرح کردیم که این نگاه امنیتی باید کمرنگ شود تا به اقتصاد ما آسیب نزنند.» حاجی سعید خاطر نشان کرد: «آن چیزی که من از همکارانم شنیدم، این است که نزدیک به ۷۵ تا ۸۰ درصد اعلام کردند که تورها کنسل شده است. برخی گفته‌اند که می‌خواهند هر چه زودتر بلیت برگشت بگیرند و در ایران نمانند. کسانی که می‌خواستند در نیمه دوم مهر و آبان ماه به ایران سفر کنند، سفرهای شان کنسل شد. این خسارتی است که فاجعه‌های خدماتی حمل و نقل و مجموعه‌های اقامتی می‌گیرند.»